

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення виконавчого комітету  
міської ради

\_\_\_\_\_ червня 2025 року № \_\_\_\_\_

## **ПОЛОЖЕННЯ**

### **про місцеву автоматизовану систему централізованого оповіщення населення Чернігівської міської територіальної громади**

#### **1. Загальні положення**

1.1. Це Положення визначає порядок організації оповіщення керівного складу та структурних підрозділів міської ради, підприємств, установ, організацій, органів управління і сил цивільного захисту Чернігівської міської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (далі – ЄДС ЦЗ) Чернігівської області та населення міста про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, а також забезпечення управління і функціонування, утримання, експлуатаційно-технічне обслуговування, реконструкцію та технічну модернізацію місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення Чернігівської міської територіальної громади (далі - МАСЦО).

1.2. Дія цього Положення поширюється на структурні підрозділи Чернігівської міської ради, формування цивільного захисту, операторів електронних комунікацій, телерадіокомпанії, а також підприємства, установи, організації незалежно від форми власності та господарювання Чернігівської міської територіальної громади.

1.3. Організація управління та функціонування МАСЦО здійснюється на підставі Кодексу цивільного захисту України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту та цього Положення.

1.4. У цьому Положенні вживаються терміни у значенні, наведеному у Кодексі цивільного захисту України, Положенні про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733 (зі змінами).

1.5. МАСЦО – це сукупність організаційно і технічно поєднаних програмних і технічних засобів, телекомунікаційних мереж, телемереж та інших засобів обробки та передачі (відображення) інформації, що призначені для організації оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації осіб керівного складу Чернігівської міської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (далі -ТП ЄДС ЦЗ) Чернігівської області та населення, а також підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності на території Чернігівської міської територіальної громади.

Головною метою впровадження МАСЦО є підвищення поінформованості населення про загрозу виникнення або виникнення ситуацій, що загрожують життю, безпеці та здоров'ю людей, у тому числі викликаними обставинами воєнного стану, задля безпеки і якості життя населення та зниження рівня існуючих загроз безпеці населення.

Технічними характеристиками МАСЦО має передбачатись оповіщення в тому числі осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними і сенсорними порушеннями та інших маломобільних груп населення.

1.6. Відповідальність за готовність МАСЦО до застосування за призначенням покладається на управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради.

1.7. Замовником МАСЦО є управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради.

## **2. Основні завдання, склад та можливості місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення**

### **2.1. Основними завданнями МАСЦО є:**

2.1.1. прийом сигналів, команд, розпоряджень та повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій (подій) в територіальній автоматизованій системі централізованого оповіщення Чернігівської області (далі – ТАСЦО) та доведення їх до органів управління та сил цивільного захисту Чернігівської міської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Чернігівської області (далі – Чернігівська міська ланка ТП ЄДС ЦЗ Чернігівської області);

2.1.2. отримання інформації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій від локальних і об'єктових систем оповіщення (систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення) на об'єктах підвищеної небезпеки (далі - ОПН), потенційно небезпечних об'єктах (далі - ПНО);

2.1.3. оповіщення керівного складу органів управління та сил цивільного захисту Чернігівської міської ланки ТП ЄДС ЦЗ Чернігівської області, членів міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій Чернігівської міської ради та комісії з питань евакуації Чернігівської міської територіальної громади, осіб керівного складу та чергових формувань цивільного захисту;

2.1.4. оповіщення керівного складу Чернігівської міської ради;

2.1.5. оповіщення керівного складу Чернігівської міської військової адміністрації Чернігівського району Чернігівської області;

2.1.6. оповіщення населення Чернігівської міської територіальної громади про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій через:

- систему централізованого оповіщення;
- систему алгоритмів організаційно-технічних заходів оповіщення;

- інтернет-ресурси (офіційні вебсайти, соціальні мережі, месенджери, мобільні застосунки тощо), які є найбільш популярними на території міста Чернігова;

- систему гучномовних засобів, якими обладнаний службовий автотранспорт муніципальної варти, патрульної поліції, ДСНС;

2.1.7. підтримання апаратури та технічних засобів оповіщення в готовності до використання за призначенням.

## 2.2. До складу МАСЦО входять:

автоматизоване робоче місце (АРМ) МАСЦО (основне та резервне);

система оповіщення на відкритих територіях за допомогою сигнально-гучномовних пристроїв та сирен;

система гучномовного оповіщення в будівлях;

апаратура керування мережею радіомовлення.

Перелік обладнання та його призначення, черговість введення обладнання в експлуатацію визначено Робочим проєктом «Створення (нове будівництво) місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення та інформування населення Чернігівської міської територіальної громади», який затверджено рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 06 серпня 2024 року № 496.

## 2.3. МАСЦО забезпечує:

2.3.1. гарантовану своєчасну та адресну доставку інформації про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

2.3.2. автоматизацію процесу передачі сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

2.3.3. зберігання сценаріїв оповіщення, у тому числі мовних, літерно-цифрових повідомлень, формалізованих сигналів і режимів запуску;

2.3.4. формування, передачу і прийом інформації (формалізованих сигналів), мовних і літерно-цифрових повідомлень;

2.3.5. дистанційне керування засобами оповіщення населення;

2.3.6. оповіщення з використанням телекомунікаційних мереж загального користування, у тому числі рухомого радіотелефонного (стільникового) зв'язку стандарту GSM;

2.3.7. керування з пульта управління оповіщенням ТАСЦО Чернігівської області та АРМ МАСЦО відповідно до встановленої системи пріоритетів;

2.3.8. реалізацію пріоритету для проведення оповіщення з пункту управління оповіщенням ТАСЦО стосовно пунктів управління оповіщенням МАСЦО;

2.3.9. документування процесів оповіщення і дій чергового в енергонезалежній пам'яті персонального комп'ютера з можливістю формування друкованих звітів;

2.3.10. циркулярну або вибіркoву передачу заздалегідь підготовленої інформації каналами зв'язку та мережами мовлення;

2.3.11. автоматичне підтвердження прийому сигналів оповіщення від сигнально-гучномовних пристроїв (СГП);

2.3.12. введення у систему:

- формалізованих сигналів оповіщення, заздалегідь підготовленої мовної та літерно-цифрової інформації або такої, яка вводиться за допомогою персонального комп'ютера;
- оперативної мовної інформації за допомогою мікрофона;

2.3.13. адресування інформації в системі:

- циркулярно - всім абонентам системи;
- вибірково – в межах Чернігівської міської територіальної громади;

2.3.14. доведення до посадових осіб установ, що розташовані на території Чернігівської міської територіальної громади, необхідної інформації.

2.4. Зазначені вище функції виконуються шляхом:

2.4.1. передачі команд оповіщення та тривожних мовних повідомлень (ТМП) з АРМ МАСЦО на сигнально-гучномовні пристрої;

2.4.2. передачі з АРМ МАСЦО тривожних мовних повідомлень (ТМП) автодозвоном на службові та особисті телефони через телекомунікаційну мережу загального користування.

2.5. МАСЦО передбачає функціонування програмно-технічного комплексу (автоматизоване робоче місце) пункту управління, який розміщується в приміщенні чергової служби (ситуаційного центру) комунального підприємства «Муніципальна варта» Чернігівської міської ради, та цілодобове чергування оперативного персоналу на пункті управління.

Автоматизоване робоче місце дає можливість доводити сигнали, повідомлення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до органів управління та сил цивільного захисту Чернігівської міської ланки ТП ЄДС ЦЗ Чернігівської області, членів міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій Чернігівської міської ради та комісії з питань евакуації Чернігівської міської територіальної громади, осіб керівного складу і чергових формувань цивільного захисту та населення Чернігівської міської територіальної громади.

### **3. Порядок застосування місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення**

3.1. Рішення про оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації приймає керівник Чернігівської міської ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ Чернігівської області - міський голова або інша особа, яка згідно з законом виконує його повноваження. У разі вакантності посад міського голови та секретаря міської ради рішення про оповіщення приймає заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів влади відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

3.2. Рішення про оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації (події) місцевого рівня приймається на підставі:

- повідомлення про фактичну обстановку, що склалася у зоні можливого виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій (подій);
- результату аналізу прогнозованих даних, стану небезпеки природно-техногенного характеру на території Чернігівської міської територіальної громади, що вимагають негайного проведення заходів для захисту населення і територій;
- пропозицій від виконавчого комітету Чернігівської міської ради та керівників об'єктів, на території яких існує загроза виникнення або виникла надзвичайна ситуація.

Пропозиції щодо змісту повідомлень та порядку здійснення оповіщення готує управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради із залученням фахівців відповідних структурних підрозділів міської ради та подає керівнику Чернігівської міської ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ Чернігівської області на затвердження.

Після прийняття керівником Чернігівської міської ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ Чернігівської області рішення про оповіщення та за його дорученням управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради безпосередньо здійснює відповідні заходи.

Оповіщення здійснюється відповідно до схеми оповіщення, яка розробляється управлінням з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міської ради. Виконання заходів оповіщення здійснюється з основного АРМ оперативним персоналом (інспектором з моніторингу КП «Муніципальна варта» Чернігівської міської ради) або з резервного АРМ посадовою особою управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради.

Порядок дій оперативного персоналу щодо здійснення оповіщення із застосуванням МАСЦО визначається інструкцією, яка затверджується начальником управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради.

Повідомлення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій (подій), які є характерними для Чернігівської міської територіальної громади розробляються заздалегідь та повинні містити інформацію про характер та місце загрози, можливу зону поширення надзвичайної ситуації, порядок дій населення та заходи безпеки.

Для привернення уваги перед доведенням інформації до населення передається попереджувальний сигнал «Увага всім» (звучання сирен, часті гудки транспорту протягом 3 - 5 хвилин) з подальшою передачею голосового повідомлення мережею FM - мовлення, ефірного телебачення та гучномовцями. Тривалість звучання повідомлень, що передаються технічними засобами мовлення, повинна становити не менше п'яти хвилин, у разі потреби

вони повторюються через кожні 10-15 хвилин.

Порядок підготовки повідомлень та їх збереження, алгоритм оповіщення населення (через систему паролів) визначені постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту» (зі змінами).

3.3. Готовність МАСЦО до застосування за призначенням забезпечується шляхом:

3.3.1. організації цілодобового чергування на автоматизованому робочому місці оперативного персоналу - інспектора з моніторингу КП «Муніципальна варта» Чернігівської міської ради;

3.3.2. організації та забезпечення підготовки відповідальних за проведення оповіщення працівників до дій у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації;

3.3.3. розроблення управлінням з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міської ради разом з операторами телекомунікацій та телерадіокомпаніями, які залучаються до оповіщення, порядку взаємодії під час передачі сигналів оповіщення та інформації з питань цивільного захисту;

3.3.4. забезпечення встановлення на об'єктах операторів телекомунікацій та телерадіокомпаній, які залучаються до оповіщення, спеціальних технічних засобів для передачі сигналів та інформації через програми теле- та радіомовлення;

3.3.5. організаційно-технічної взаємодії ТАСЦО та МАСЦО;

3.3.6. планування та проведення перевірок автоматизованої системи централізованого оповіщення, тренувань у відпрацюванні системи напрацьованих алгоритмів залучення інтернет-ресурсів, з передачею навчальних повідомлень;

3.3.7. проведення експлуатаційно-технічного обслуговування апаратури і технічних засобів оповіщення, а також проведення технічних перевірок їх працездатності;

3.3.8. проведення заходів із забезпечення резервного електроживлення апаратури та технічних засобів оповіщення, дистанційного діагностування їх стану.

#### **4. Заходи з підтримання готовності місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення до використання за призначенням**

4.1. Заходи з підтримання готовності місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення до використання за призначенням включають:

4.1.1. щомісячні перевірки технічного стану апаратури та технічних засобів оповіщення, під час яких перевіряються окремі елементи МАСЦО;

4.1.2. щомісячні тренування з відпрацюванням окремих напрацьованих алгоритмів оповіщення;

4.1.3. щоквартальні комплексні перевірки та тренування, під час яких виконуються відповідні заходи, зокрема:

- передача сигналу або повідомлення про проведення щоквартальної комплексної перевірки;
- перевірка системи автоматизованого виклику членів місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій Чернігівської міської ради та комісії з питань евакуації Чернігівської міської територіальної громади;
- запуск електросирен та сигнально-гучномовних пристроїв;
- передача навчального повідомлення до населення Чернігівської міської територіальної громади;
- ремонтні роботи на обладнанні та мережах у разі потреби.

4.2. Планове технічне обслуговування, періодичні перевірки технічного стану та готовності до застосування за призначенням МАСЦО, ремонтні роботи у разі потреби проводяться спеціалістами профільних організацій на договірних умовах.

Організації, з якими укладено договір про експлуатаційно - технічне обслуговування, здійснюють постійний контроль за роботою апаратури та технічних засобів оповіщення і технічних засобів телекомунікацій та вживають заходів щодо негайного усунення виявлених неполадок.

Перед проведенням технічної перевірки системи оповіщення з запуском електросирен та сигнально-гучномовних пристроїв населення протягом трьох днів попереджається про це через засоби масової інформації. Час проведення перевірки встановлюється управлінням з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради за погодженням з організацією-виконавцем робіт.

4.3. Керівники підприємств, організацій і установ, де встановлено апаратуру і технічні засоби оповіщення та технічні засоби телекомунікацій, забезпечують їх збереження та невтручання у роботу зазначеного обладнання сторонніх осіб.

4.4. Загальне керівництво плануванням та проведенням заходів з підтримання готовності місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення до використання за призначенням здійснює управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради.

4.5. Підготовка оперативного персоналу (інспекторів з моніторингу КП «Муніципальна варта» Чернігівської міської ради), його порядок дій та порядок взаємодії з іншими черговими та диспетчерськими службами під час виконання завдань з оповіщення та доведення інформації визначаються окремими інструкціями, які розробляються керівником КП «Муніципальна варта» Чернігівської міської ради за погодженням з управлінням з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради.

## **5. Реконструкція та технічна модернізація МАСЦО**

5.1. Реконструкція та технічна модернізація МАСЦО здійснюється з урахуванням змін у структурі державного управління та розвитку інформаційних та телекомунікаційних технологій.

5.2. Проєктування, реконструкція та технічна модернізація МАСЦО здійснюється відповідно до законодавства на підставі рішення виконавчого комітету міської ради за погодженням з територіальними підрозділами ДСНС України у Чернігівській області та відповідними структурними підрозділами Чернігівської обласної державної адміністрації.

5.3. Проєктами з реконструкції та технічної модернізації МАСЦО повинні передбачатися заходи щодо:

- технічної сумісності апаратури МАСЦО з апаратурою систем оповіщення всіх рівнів;
- резервування каналів та ліній зв'язку, у тому числі бездротового, для здійснення управління технічними засобами оповіщення;
- забезпечення резервного електроживлення апаратури та технічних засобів оповіщення, а також технічних засобів телекомунікацій;
- забезпечення дистанційного діагностування стану апаратури системи оповіщення та її електронних кінцевих засобів оповіщення;
- створення необхідного резерву апаратури та технічних засобів оповіщення.

5.4. Апаратура оповіщення під час реконструкції та технічної модернізації МАСЦО вводиться в експлуатацію за результатами проходження нею дослідного режиму експлуатації, під час якого передбачається одночасна робота діючого комплексу апаратури системи оповіщення та апаратури дослідного зразка.

Після закінчення реконструкції, технічної модернізації МАСЦО та заміни технічних засобів оповіщення на сучасне обладнання, апаратура оповіщення, що відпрацювала встановлений ресурс, виводиться з експлуатації.

5.5. Зміни в схему оповіщення МАСЦО вносяться за результатами здійснення її реконструкції або технічної модернізації.